

תיקון חטא המרגלים וחטא שנאת חנם

של האדם בתוך עצמו

ח"א – ויהי האדם לנפש חיה –

תהליך ההתחדשות והבחירה והסתבכותו

אורות התשובה ה, ה:

העקשנות לעמוד תמיד בדעה אחת ולהתמך בה בחבלי החטאת שנעשו למנג, בין במעשים ובין בדעות, היא מחלה הבאה מתוך שקוע בעבדות קשה, שאינה מניחה את אור החרות של התשובה להאיר בעוצם חילה; כי התשובה היא שואפת לחופש מקורי אמיתי שהוא החופש האלקי שאין עמו שום עבדות

שמונה קבצים / קובץ ב / ריב.

15 **ריב.** הסוכה היא שמחה עליונה מאד, עד שאינה יכולה להיות קבועה, כי אם דרך ארעי. אבל היא עומדת במקום אחד, מפני שגלי האור של השמחה שוטפים, ואחד מתעלה, ומיד בלא שום הפסק השני, החדש, שהוא יותר מאיר ויותר משמח, יורד ונשפע. על כן נראה כאילו הכל היא סוכה אחת, ובאמת בכל רגע ורגע, ובכל חלק מחלקי הרגע, ישנה סוכה חדשה ממש. 20 **ומפני שהשמחה היא מהתחדשות,** וכאן ההתחדשות היא תמידית, על כן הוא זמן שמחנתו.

בראשית פרק ב

25 (ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יקנוק א- להים ארץ ושמים: (ה) וכלא שים השדה טרם יהינה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כל לא המטיר יקנוק א- להים עלהארץ ואדם אין לעבד אתהאדם: (ו) ואד יעלה מרהארץ והשקה אתפליגיהאדמה: (ז) וייצר יקנוק א- להים אתהאדם עפר מר האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה: 30

בראשית פרק א

(ב) והארץ היתה תהו ובהו וחשך עלפני תהום ורוח א- להים מרחפת עלפני המים:

35

רש"י בראשית פרשת בראשית פרק א פסוק ב

(ב) תהו ובהו - תהו לשון תמה ושממון שאדם תהוא ומשתומם על בהו שבה: תהו - אישטורדישו"ן בלע"ז [מבוכה]: בהו - לשון רקות וצדו: על פני תהום - על פני המים שעל הארץ: ורוח אלהים מרחפת - כסא הכבוד עומד באויר ומרחף על פני המים ברוח פיו של הקדוש ברוך הוא ובמאמרו, כיונה המרחפת על הקן אקוביטי"ר בלע"ז [לכסות]:

40

בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרק ב סימן ד

45 ד ר"ש בן לקיש פתר קריא בגליות, והארץ היתה תהו זה גלות בבל שנאמר (ירמיה ד) ראיתי את הארץ והנה תהו, ובהו זה גלות מדי (אסתר ו) ויבהילו להביא את המן, וחושך זה גלות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן שהיתה אומרת להם, כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל, על פני תהום זה גלות ממלכת הרשעה שאין להם חקר כמו התהום מה התהום הזה אין לו חקר אף הרשעים כן, ורוח אלהים מרחפת זה רוחו של מלך המשיח, היאך מה דאת אמר (ישעיה יא) ונחה עליו רוח ה', באיזו זכות ממשמשת ובאה, המרחפת על פני המים בזכות התשובה שנמשלה כמים, שנאמר (איכה ב) 55 שפכי כמים לבך, וכו'

בראשית פרק ג

(יד) ויאמר יקנוק א- להים אלהינחש כי עשית זאת ארוך אתה מפלהבהמה ומפל תית השדה עלגחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך: (טו) ואיבה אשית בינד ובין האשה ובין זרעה ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב: ס (טז) אלהאשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואלאישך תשוקתך והוא ימשלך: ס (יז) ולאדם אמר כישמעתי לקול אשך ותאכל מרהעץ אשר צויתך לאמר לא תאכל ממנו ארוה האדמה בעבוך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך: (יח) 65 וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת אתעשב השדה: (יט) בנעת אפך

תאכל לחם עד שובך אלהאדמה כי ממנה לקחת פיעפר אנה ואלעפר תשוב:

ויקרא רבה (וילנא) פרשת ויקרא פרשה ד

70 "...א"ר לוי משל לעירוני שהיה נשוי בת מלכים אף על פי שמאכילה כל מעדני עולם אינו יוצא ידי חובתו למה לפי שהיא בת מלכים כך כל מה שיפעל אדם עם נפשו אינו יוצא ידי חובתו למה שהיא מלמעלה

75

תרגום אונקלוס בראשית פרק ב פסוק ז

(ז) וברא יי אלהים ית אדם עפרא מן ארעא ונפח באפוהי נשמתא דחיי והות באדם לרוח ממללא:

הכתב והקבלה בראשית פרשת בראשית פרק ב פסוק ז

80 לנפש חיה. הודיעתנו התורה בתואר נפש חיה, המעלה היתרה שישנה לאדם על כל יצירי מעלה ומטה, והיא הבחירה החפשית שמדעתו ורצונו יוכל לבחור לעצמו את הדרך ילך בה ואת המעשה אשר יעשה לטוב ולהפוכו, וזה עצמו נכלל בלשון נפש חיה, כי יש במלת נפש ג"כ המובן ענין החירות והחפשית לפי הבחירה והרצון, כמו ושלחתה לנפשה האמור בשלוח לחירות האמה המשועבדת, וכן אם יש את נפשכם, ... וטעם המקרא הוא תכלית ביאת האדם לכלל הויה הוא לחיות חיי הבחירה הרצונית והחפשית ... ויש לפי זה הבדל גדול בין נפש חיה האמור בשאר הברואים לבין האדם אף ששויים בקריאתם מובדלים הם לפי המכוון תכלית הריחוק.

בראשית פרק א

95 (כו) ויאמר א- להים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ויירדו בדת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכלהארץ ובכלהרמש הרמש על הארץ: (כו) ויברא א- להים אתהאדם בצלמו בצלם א- להים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם:

משך חכמה בראשית פרשת בראשית פרק א פסוק

ב

(כו) נעשה אדם בצלמנו. הצלם האלקי הוא הבחירה החופשית בלי טבע מכריח, רק מרצון ושכל חפשי¹.

5 וכו'

רש"י בראשית פרק ב פסוק ה

(ה) ... וכל עשב השדה טרם יצמת - עדיין לא צמח, ובשלישי שכתוב

ותוצא הארץ, על פתח הקרקע עמדו עד יום ששי:

40

כי לא המטיר - ומה טעם לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתם של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים:

10

אורות הקודש / חלק ג - מוסר הקודש / עמוד קה / שמחת

45

הרצון החפשי - עב

15

שנואה היא העצבות, מפני שהיא נובעת ממקור היותר משחת שבדעות וברגשות.

הידיעה, שהאדם בהתגלותו בתור בעל רצון, אופיו משתלם כולו בנקודת רצונו דוקא, האושר שלו הוא רצון טוב, כל קוי האושר וההצלחות הרוממות, שלב כל אדם כל כך עורג להם,

20

אינם כי אם תולדות מנקודת חיים מלאים זו, נקודת הרצון הטוב הקדוש והבהיר, ובתוכן זה דומה האדם בחופשו ליוצרו, ליוצר כל, בחפצו המקיף והחפשי מכל מועקה, כשידיעה זו מתבררת, מיד מוצא האדם את עצמו מלא חדוה, מסולק מכל עצבות.

25

הוא מכיר שהוא אינו צריך כי אם לאמץ את רצונו לטוב, וזה מסור בידו בכל עת ורגע, ותיכף כשרצונו מתעלה,

הרי הוא מתעלה, וכל הספירות העולמיות התלויות בו מתעלות עמו. ואיך לא יהיה האדם מלא תמיד עז וחדוה, אם טובת הטובות, עושר העשירות, הצלחת ההצלחות, מסור ונתון

30

בידו, והוא מושל בכל המכמנים הנפלאים האצורים באוצר נחמד ושמן זה.

המחשבה שהאושר תלוי במה שהוא חוץ ליכלתו של האדם, ממה שהוא חוץ להוייתו, וחוץ לרצונו, מחשבת פגול הוא, רשעות וסכלות היא מרופדת. והיא מעוררת את כל התכונות השפלות וכל המדות הרעות שביסוד הרשעה, שכחת ד' וטובו, אורו וישעו, חכמתו חסדו וגבורתו. על כן ישרי לב שמחים תמיד, שמחו בד' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב.

35

¹ עיין מלבי"ם על אתר ובאגרות הראיה ח"ב אגרת שעט